

המוסד לביטוח לאומי
אגף דוברות הסברה ויחסי ציבור

1.10.09

הודעה לעיתונות

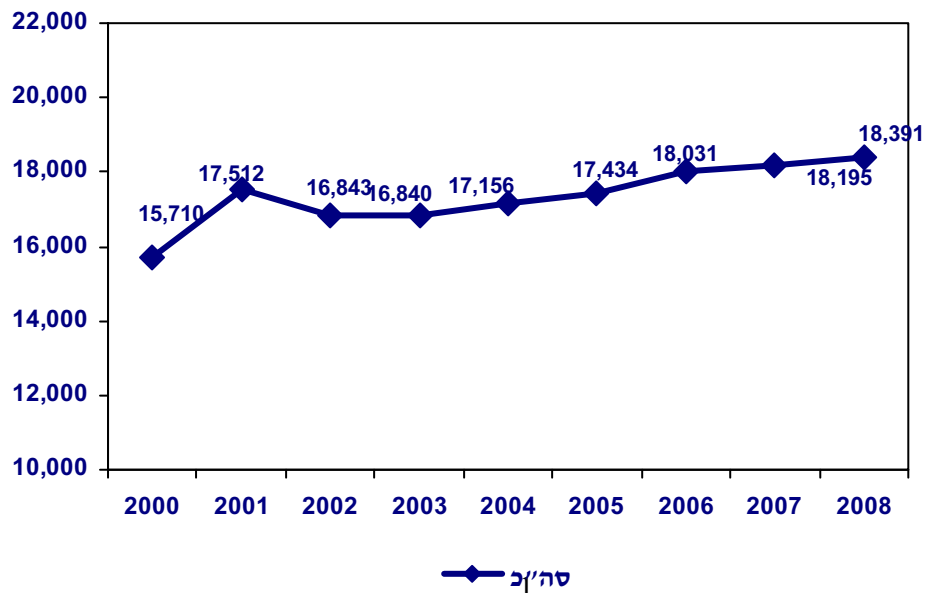
נתונים נבחרים על סיוע הביטוח הלאומי לקשישים לרגל יום הקשיש הבינלאומי

בשנת 2008 שולמו קצבאות זקנה ושאירים בסכום של 18.4 מיליארדי ₪, המהווים 37.7% מכלל הקצבאות ששילם הביטוח הלאומי בשנה זו. המוסד לביטוח לאומי משלם מדי חודש קצבאות זקנה ושאירים ל- 747,515 איש. כ-77% מן המקבלים קיבלו קצבת זקנה לפי חוק הביטוח הלאומי, כ-14% קיבלו קצבת שאירים לפי חוק, והשאר כ-9% קיבלו קצבה שלא לפי חוק הביטוח הלאומי, כלומר עלו לארץ לאחר גיל פרישה.

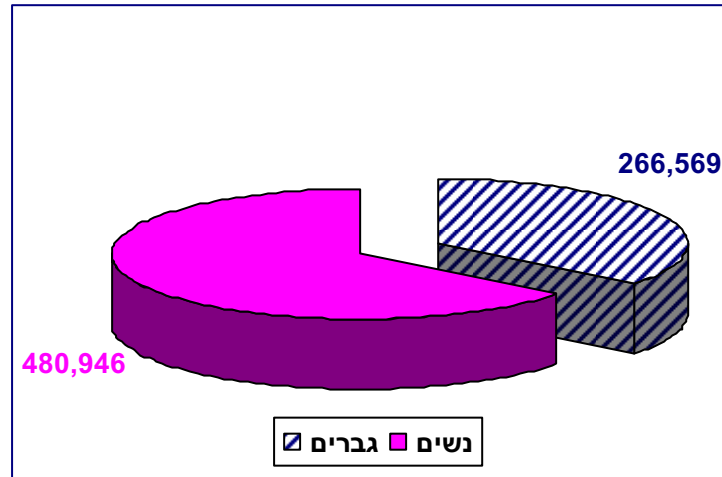
מנכ"לית הביטוח הלאומי אסתר דומיניסיני מסרה שקצבאות הזקנה והשאירים, יחד עם קצבאות הנכות הינן הרובד הראשון של מערכת הפנסיה בישראל, והן מבטיחות הכנסה בסיסית לקשיש לאחר שפרש מחיי עבודה פעילים, לשאייריו של מבוטח לאחר פטירתו ולנכה שאיבד את כושרו להשתכר באופן מלא או חלקי.

להלן טבלאות ונתונים נבחרים על מקבלי קצבאות זקנה וקצבאות וסיעוד:

תשלומי קצבאות זקנה ושאירים (מחירי 2008), מיליוני ש"ח

מקבלי קצבה זקנה ושאירים לפי מין, אוגוסט 2009

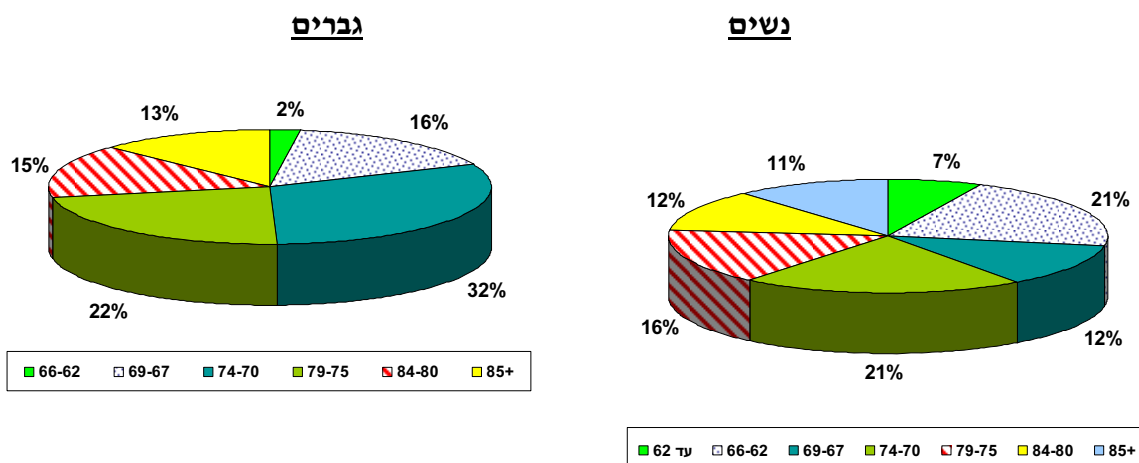
* 64% מביין מקבלי קצבאות זקנה ושאירים הן נשים.

* מ-1995, כל הנשים שנולדו משנת 1931 ואילך מבוטחות לקצבת זקנה כעובדות או כעקרות בית. כיום מקבלות קצבת זקנה לפי חוק כ-339,668 נשים, שהן כ-41% ממקבלי קצבת זקנה לפי חוק הביטוח הלאומי.

* כ-103.5 אלף מקבלים קצבת שאירים לפי חוק, 93% בהם נשים. עוד כ-88,700 אלמנות ואלמנים קשישים מקבלים קצבת זקנה ומחצית קצבת שאירים. כ-94% מהם נשים הזכאיות לקצבת זקנה בזכות גילן ולקצבת שאירים כאלמנות.

* שיעורן הגבוה של נשים המקבלות קצבת שאירים נובע מכמה סיבות שביניהן: מספר האלמנות גבוה יותר ממספר האלמנים; הזכאות לקצבת שאירים לאלמן מותנית במבחן הכנסות; וכן – שיעור הנשים המבטחות את בן זוגן בקצבת שאירים נמוך יותר כיוון שרק נשים עובדות עושות כן.

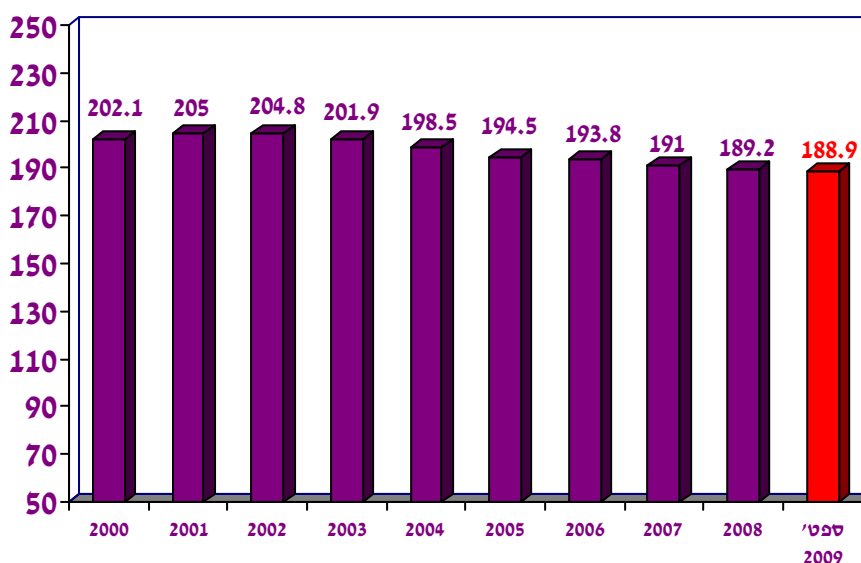
מקבלי קצבת זקנה ושאירים לפי מין וגיל, אוגוסט 2009

* בהתאם למסלול העלאת גיל הפרישה, בשנת 2009 נשים יכולות לקבל קצבת זקנה מגיל 62 וגברים מגיל 67.

* הנשים בנות 80 ויותר (כ-112,000) מהוות כ-23% מכלל הנשים המקבלות קצבאות זקנה ושאירים, והגברים בגיל זה (כ-75,000) מהווים כ-28% מכלל הגברים מקבלי הקצבאות האלה.

מקבלי קצבת זקנה ושאירים עם תוספת השלמת הכנסה (ממוצע לחודש באלפים), 2000-2009

* 25% ממקבלי קצבאות זקנה ושאיירים (188,660 איש) מקבלים תוספת השלמת הכנסה.

* שיעור מקבלי תוספת השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זקנה לפי חוק הביטוח הלאומי הוא 16%, בקרב מקבלי קצבת שאירים לפי חוק הביטוח הלאומי – 28%, ובקרב מקבלי קצבאות שלא לפי חוק הביטוח הלאומי – 95%.

* 63% מביין מקבלי התוספת הם עולים שעלו לארץ מ-1990 ואילך.

* מענק חימום משולם למקבלי קצבאות זקנה ושאיירים הזכאים לתוספת השלמת הכנסה והגרים באזורים קרים. בחורף 2007/8 קיבלו את המענק כ-38,000 זכאים.

* בהתאם לחוק ההסדרים 2009, יגדלו באוגוסט 2009 קצבאות הזקנה והשאיירים לפי חוק הביטוח הלאומי בכ-3% מתוך העלאה של 7.3% שתעשה במדורג עד 2011. כדוגמה הקצבה ליחיד גדלה באוגוסט מ-16.5% ל-17.0% מהסכום הבסיסי והיא תגיע ל-17.7% בינואר 2011. קצבאות הכוללות השלמת הכנסה גדלו בהתאם, אך בנוסף בני 70-79 ו-80 ומעלה קיבלו תוספות מיוחדות באוגוסט 2009.

סכום קצבאות זקנה ושאיירים אוגוסט 2009 (נח)

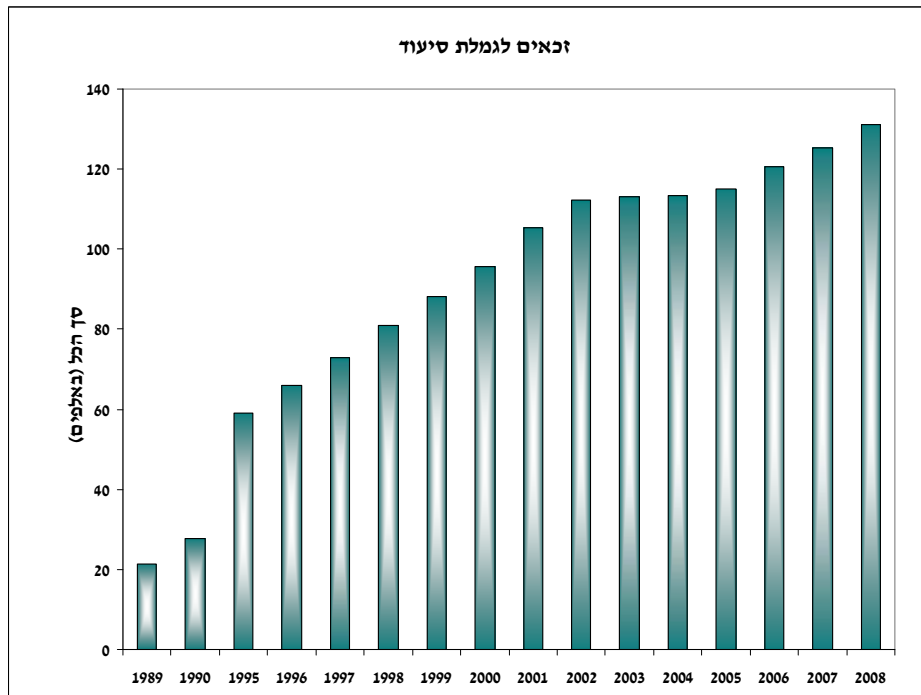
<u>קצבאות ללא השלמת הכנסה</u>			
		1,306	יחיד
		1,959	זוג
		2,520	אלמנה + 2
		77	תוספת לבני 80
<u>קצבאות עם השלמת הכנסה</u>			
80 ומעלה	79-70	עד 70	
2,607	2,491	2,417	יחיד
3,855	3,692	3,592	זוג
4,937	4,774	4,675	אלמנה + 2

נתונים על מקבלי גמלת סיעוד

בשנת 2008 הועברו למימון חוק ביטוח סיעוד כ-3.3 מיליארד ש"ח, כ-3 מיליארד ש"ח למתן השירותים לזכאים, והיתר לפיתוח שירותים של מוסדות ושירותים בקהילה ולביצוע מבחני התלות.

מספר הזכאים לגמלת סיעוד עולה בהתמדה והוא עומד היום (אמצע 2009) על 136,300 זכאים במוצע לחודש.

חוק ביטוח סיעוד נועד להשאיר את הקשישים במסגרת הקהילה זמן ממושך ככל האפשר, באמצעות מתן טיפול אישי לקשישים הזקוקים לעזרה בתפקוד היומיומי ולסייע למשפחות המטפלות בהם. גמלת הסיעוד אינה משולמת בכסף אלא ניתנת כשירותים על ידי ארגונים שהמוסד משלם להם בעבור שירותים אלה. עם זאת, המוסד לביטוח לאומי החל להפעיל ממאסר 2008 תוכנית ניסיונית לשנתיים, של מתן גמלה כספית, רק בשלושה אזורים.

* מספר הזכאים לגמלה מ-1991 ועד 2008 עלה ב-309%, שיעור הגבוה ביותר מפי חמישה משיעור הגידול במספר הקשישים באותה תקופה. אחוז הזכאים לגמלה מתוך הקשישים עלה עלייה ניכרת מכ-6% בשנים הראשונות להפעלת החוק, לשיא של 15.3% בשנת 2008.

**זכאים לגמלת סיעוד לפי מאפיינים דמוגרפיים ורמת הגמלה
(ממוצע חודשי), 2008**

אחוזים	מספרים מוחלטים	
100.0	131,460	סך הכול
		מין
29.1	38,296	גברים
70.9	93,164	נשים
		גיל
1.0	1,270	עד 64*
4.8	6,368	65-69
12.4	16,340	70-74
21.0	27,658	75-79
28.0	36,816	80-84
32.7	43,008	+85
		הרכב משפחה
47.0	61,782	גרים בגפם
39.8	52,340	גרים עם בן זוג
13.2	17,338	גרים עם בניהם או אחרים
		רמת גמלה
56.0	75,556	גמלה נמוכה (91%)
25.0	32,824	גמלה גבוהה (150%)
18.8	23,080	גמלה גבוהה מאוד (168%)

* קבוצת הגיל כוללת נשים בלבד.
** אנשים שעלו לישראל אחרי שנת 1989.

* מספר הנשים גבוה כמעט פי שלושה ממספר הגברים.

* קרוב לשליש מהזכאים הם בני 85 ויותר, ויותר ממחציתם (60.7%) בני 80 ויותר. רק 4.8% מהזכאים הם בני 65-69.

* רק שניים מכל חמישה (39.8%) מן הזכאים מתגוררים עם בן הזוג. כמעט אחד מכל שניים (47.0%) מתגוררים בגפם, ואחד מכל שבעה (13.2%) מתגוררים עם מישהו אחר – בדרך כלל בן או בת.

* ל-56% מהזכאים אושרה זכאות ברמה הנמוכה – 91% מקצבת נכות מלאה ליחיד (כולל מי שגמלתם הופחתה למחצית עקב מבחן הכנסה), ולרבע אושרה זכאות ברמה הגבוהה יותר – 150% ממנה. לשאר המקבלים, כ-18.8%, אושרה זכאות ברמה גבוהה מאוד – 168% ממנה.

עוני ורמת חיים של קשישים בישראל

ההכנסה ברוטו של משפחה ממוצעת שבראשה עומד קשיש הגיעה ב-2007 לכ- 7,700 ₪ לחודש, וההכנסה מקצבאות ותמיכות כספיות של הממשלה מהווה כשליש ממנה. לעומת זאת חלקן של הקצבאות והתמיכות בסך ההכנסה של משק בית עני שבראשו קשיש מגיעה לכ-90% מההכנסה (שמסתכמת בכ-2,500 ₪ לחודש).

התרשים שלהלן מציג את תחולת העוני של משפחות הקשישים לאורך זמן. שיעור העניים הקשישים שהגיע לשיאו ב-2004 (ועמד על כרבע ממשפחות הקשישים) ירד במעט מאז והתייצב ברמת של 22.6% ממשפחות הקשישים ב-2007, בין היתר לאור מדיניות העלאת רמת הקצבאות לקשישים ועדכון בשנים האחרונות.

תחולת העוני בקרב משפחות קשישים, 1998 - 2007

